

Historický ústav FF UHK
Oponentský posudek bakalářské práce

Autor: Vít Zvěřina
Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání

Název práce (česky): Počátek věku svobody v klíčových projevech a myšlenkách členů francouzského Ústavodárného národního shromáždění, Zákonodárného národního shromáždění a Národního konventu (1789-1793, analýza, kontext, dopad)

Vedoucí práce: PhDr. Ondřeji Tikovský, Ph.D.
Oponent práce: doc. Mgr. Jiří Hutečka, Ph.D.

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Objevnost a originalita tématu	B
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie, struktura práce	E
Schopnost analýzy pramenů a literatury; jejich úplnost	C
Adekvátnost vyvozených závěrů	D
Stylistika, respektování gramatických norem, poznámkový aparát	A

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A-B-C-D-E-F. Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Hodnocení práce:

Zadávat bakalářské práce z obecných dějin je vždy ošemetné, neboť studenti jsou až příliš často limitováni jak jistými naivními představami o historické práci (kdy se snaží obsáhnout neobsáhnutelné na základě minima pramenů) a zároveň jsou limitováni jak jazykově, tak logisticky co se literatury a pramenů týče. Práce Víta Zvěřiny se z tohoto trendu pozitivně vymyká v mnoha směrech, především pak ve schopnosti najít zajímavé a dostupné prameny a pracovat s nimi, zároveň však bohužel i mnohé ze zmíněného potvrzuje.

Začneme-li pozitiviv, tak autor v textu nade vši pochybnost prokazuje svoji schopnost vyhledat a užívat cizojazyčné prameny, pracovat s existující (byť tuzemskou, naštěstí však relativně bohatou) literaturou, a toto vše synteticky pojmut a přetavit ve čtivý text se všemi formálními náležitostmi. Zde bych podtrhl synteticky, neboť výsledná práce je především syntézou, jakýmsi stručným, vesměs však výstižným přehledem o dějinách první dvou až tří fází (dle autora) francouzské revoluce. Autor prokazuje jak svoji vyspělost, tak i naznačuje schopnost analytické argumentace.

A zde přicházejí negativa, vyplývající z onoho *naznačuje*. Primární problém celé práce totiž vidím v chybějící analytické části; autor sice prameny používá (a patří mu uznání za ochotu pustit se do využití obsáhlého souboru v původním jazyce, čímž jasně dokladuje fakt, že práce z obecných dějin *možné jsou*), bohužel však pouze ilustrativně, aby doložil tvrzení postavená na důkladné četbě literatury. Práci se tak i přes zdařilost textu samého příliš nedaří zakrýt spíš kompilační charakter, což je velká škoda.

Autor si sice v úvodu klade za cíl „zabývat se projevy politické vůle“ a „představit politickou kulturu Francie“, tato snaha však vlastně nevyhnutelně ztroskotává na dvou zásadních úskalích:

- 1) autor nikde nedefinuje, co pro něj vlastně „politická vůle“ a „politická kultura“ jsou, tudíž je může jen stěží na pramenech doložit; naznačovaná snaha tudíž vyznívá do ztracena
- 2) hlavně a především, koncepce práce a vlastně celé téma není jen rozmáchlé, je přímo obludné, obrovské a pro bakalářskou práci reálně naprosto nepostižitelné. Existuje jen málo dějinných událostí, jež by byly v historiografii reflektovány více než francouzská revoluce, a snaha souhrnně pojmut její stěžejní fáze na čtyřiceti stranách prostě nemůže dopadnout jinak než povrchním přehledem. Za symbolické vyjádření toho, jak taková snaha musí dopadnout, nechť slouží samotný název práce, jenž nepochybně aspiruje na stupně vítězů v soutěži o nejkrkolonnější (jakkoliv jazykově správný) titul odborného textu.

Tento text, v němž se stejně jako v názvu autor snaží obsáhnout úplně vše, autorovi vlastně žádnou analýzu ani neumožňuje, neboť jej nutí neustále „uhánět“ dál, aby stihl alespoň popsat vše podstatné (a i v tom místy, zřejmě nutně, selhává, viz níže). Je obrovská škoda, že autor nezúžil své úsilí na jedno úzké období, na němž by mohl svá témata (projevy vůle a politickou kulturu) s pomocí pramenů důkladně tematizovat (např. girondinský konvent a poprava krále, či konstituční Zákonomádné shromáždění a otázka zrušení monarchie, resp. válka a obrana revoluce). Ve formátu, který zvolil, naopak prameny prakticky zanikají a výsledkem je (zřejmě nutně) text postavený na literatuře.

- 3) terciální problém (jenž ovšem vzhledem k bodu 2 není bohužel příliš palčivý) pak spatřuji v tom, že autor sice sám uznává, že prameny jím užívané jsou součástí politického divadla revoluce (neboť jde o veřejné projevy na půdě revolučních legislativních těles), zároveň tuto skutečnost však příliš nereflektuje. Nabízí se proto otázka, do jaké míry tyto projevy odrážejí skutečné ideje a do jaké míry jsou pouze rétorickými figurami naplňujícími skrytou agendu (a jaká tato agenda je).

I přes tyto uvedené výtky, jež jsou snad i výrazem nenaplněných nadějí a očekávání oponenta, platí, že práci Víta Zvěřiny považuji za zdařilou, **doporučuji ji k obhajobě** a přikládám několik konkrétních otázek a témat k zamyšlení.

Otázky a témata k obhajobě::

- a) opravdu lze v historiografickém přehledu zmínit (správně) socialistickou interpretaci revoluce a nezmínit přitom Karla Marxe coby hlavního interpretátora? Zvláště, když se autor tak trochu hlásí k jeho socio-ekonomickému/materialistickému pohledu na dějiny.
- b) K tomu se váže další možná poznámka – opravdu prameny (projevy, ale i další prameny které autor neužívá, ale zná je, jako Sešity stížností) prozrazují primárně materialisticko-ekonomickou motivaci a ideové rámce aktérů? Co mnohokrát zmiňovaný vzor jiných revolucí (americká, anglická), co filozofické pozadí doby pěstované v zmiňovaných salónech?
- c) Autor ve svém „závodu s časem“ a snaze popsat revoluce co nejvěrněji místy poněkud přeskakuje; opravdu je masakr na Martových polích 17. července 1791 natolik nevýznamným, že jej lze v takto pojatém textu nezmínit? Autorovi se to bohužel daří, čímž ovšem ignoruje zásadní zlom v běhu revoluce ve vztahu k otevřenému politickému násilí coby prostředku politického nátlaku (zákaz radikálních klubů byl již jen třešničkou na dortu). Autor tento aspekt revoluce ostatně vynechává i později, kdy sice správně identifikuje republikánství coby morální rámec a vlastně sekulární kult „nové politiky“ (že by politická kultura?), zároveň však ignoruje skutečnost, že právě počínaje červencem 1791 a především pak se srpnem-zářím 1792, resp. červnem 1793, se více či méně veřejné násilí stalo úhelným kamenem této politiky.

- d) Čistě fakticky – o jakých „zahraničních plucích“ shromažďovaných králem kolem Versailles v červenci roku 1789 autor mluví? (zdá se, že zde poněkud nepřesně přebírá rétoriku liberální i levicové historiografie, vztahující se ovšem k individuálním vojákům, nikoliv k celým plukům – ty byly samozřejmě francouzské, jen v nich často nesloužili Francouzi, i když i to je sporné); a druhý faktický detail z pohledu překladatele – Lazare Carnot sice jistě rád přepočítával muže, aby z nich mohl udělat vojáky, nicméně 35 milionů byl v roce 1791 počet obyvatel celé Francie (ve skutečnosti cca 29), tj. zde „d’hommes” znamená nepochybně „lidí“, myslel-li tedy Carnot pouze na území Francie.

Datum a podpis oponenta:

17. 8. 2020

Doc. Mgr. Jiří Hutečka, Ph.D.